

profielkeuze vwo

#altijdjezelfzijn
#nieuwsgierigleren

schooljaar 2026-2027

Inhoud

Inleiding.....	4
Tijdspad profielkeuze.....	5
Opbouw profielkeuze.....	6
Atheneum of Gymnasium.....	6
Gemeenschappelijk deel	7
Profieldeel.....	7
Vrije deel	7
Extra vak.....	8
Nieuwe vakken in de bovenbouw.....	8
Bedrijfseconomie / economie.....	8
Filosofie	9
Wiskunde	9
Wiskunde A.....	10
Wiskunde B.....	10
Wiskunde C.....	10
Wiskunde D.....	10
Bestaande vakken in de bovenbouw.....	11
Aardrijkskunde.....	11
Biologie	11
Frans.....	12
Geschiedenis	13
Grieks en Latijn	13
Muziek.....	14
Natuurkunde	14
Scheikunde	15

Spaans	16
Tekenen	16
Advies vakdocent	17
Schoolexamen (SE) en Centraal Examen (CE)	17
Doorstroomopties	19
Mbo-niveau 4.....	19
Hbo	19
Wo	20
Profielkeuze lessen.....	20
Contact.....	21
Bijlage 1: Profielkeuzeformulier	22
Bijlage 2: Toelatingseisen vervolgoopleidingen.....	23
Bijlage 3: Onderwijsroutes	24
Bijlage 4: Handige websites en begrippen	25
Bijlage 5: Begrippenlijst.....	26

Inleiding

In dit boekje geven we informatie over de keuzes die je als leerling van de derde klas vwo moet maken, om over te kunnen stappen naar de bovenbouw. Deze keuzes bepalen welke vakken je de komende jaren zult volgen en welke richting je opgaat in je verdere studie. Het is een spannende, maar ook een interessante fase in je schoolcarrière.

In dit boekje vind je alle informatie die je nodig hebt voor het maken van je profielkeuze en een tijdspad met deadlines. Tip: zet deze data alvast in je agenda!

Daarnaast vind je een uitleg over de profielen. Het is belangrijk om te begrijpen wat een profiel precies is. Een profiel is een pakket van vakken dat aansluit bij jouw interesses en toekomstplannen. In de bovenbouw van het vwo heb je de keuze uit vier profielen: Cultuur en Maatschappij (CM), Economie en Maatschappij (EM), Natuur en Gezondheid (NG), en Natuur en Techniek (NT). Elk profiel heeft zijn eigen specifieke vakkenpakket.

Bij het maken van je keuze is het belangrijk om te bedenken wat jou het meeste aanspreekt. Waar liggen jouw interesses? Welke vakken vind je leuk en waar ben je goed in? Wat adviseren je vakdocenten? Daarnaast is het handig om na te denken over je toekomstplannen. Heb je al een idee welke richting je op wilt na het vwo? Sommige vervolgopleidingen stellen specifieke eisen aan bepaalde profielen, dus het is goed om daar alvast rekening mee te houden. Dit zijn precies de vragen waarbij ik je als decaan graag help. Met LOB-activiteiten (Loopbaanoriëntatie en begeleiding) probeer ik te helpen bij het maken van een zo goed mogelijk onderbouwde keuze.

Veel succes gewenst bij het maken van je profielkeuze!

Met vriendelijke groet,

Hanneke Messing,
decaan

Tijdspad profielkeuze

Wanneer	Wat
12- 16 oktober	Vhto: wat doe ik?
27 oktober	Profielkeuze ouderavond
5 november	Profielkeuze voorlichting TU-e
2 november t/m 30 maart	Profielkeuze lessen in het mentoruur
2 december	Techniek/profielworkshop TU-e
3 december	Beroepenmarkt
18 t/m 22 januari	De profielweek start met de theatervoorstelling <i>Later begint nu</i> . Daarna volgt onder andere voorlichting over de nieuwe vakken.
Op verzoek	Gesprek mentor/decaan
28 januari	Deadline voorlopige profielkeuze
22 maart	Adviezen vakdocenten
8 april 8.30 uur	Deadline definitieve profielkeuze. Daarna worden gewenste wijzigingen op de wachtlijst geplaatst.
Juni/juli	Toestemming overgangsvergadering (o.a. voor extra vak)

Opbouw profielkeuze

De profielkeuze bestaat uit een aantal onderdelen:

- Gemeenschappelijk deel
- Profieldeel
- Vrij deel
- Extra vak

Deze onderdelen zullen in dit hoofdstuk aan bod komen. Voor het overzicht van de profielen is het profielkeuzeformulier in bijlage 1 opgenomen.

Atheneum of Gymnasium

De eerste keuze die je moet maken, is de keuze tussen atheneum of gymnasium. Op het gymnasium neem je deel aan het 20-80learningprincipe. Meer informatie hierover staat op onze site: [20-80learning - Van Maerlantlyceum](#)

Op het atheneum kies je voor één van de volgende vakken: Frans, Duits of Spaans. Op het gymnasium kies je voor één van de volgende vakken: Latijn of Grieks.

De wet verplicht vwo-leerlingen om examen te doen in Engels en daarnaast nog minimaal één andere vreemde taal: op het atheneum een tweede moderne vreemde taal (MVT) zoals Frans, Spaans of Duits, of op het gymnasium Grieks of Latijn. Er zijn uitzonderingen mogelijk: als een leerling aan één van onderstaande voorwaarden voldoet, mag de school een ontheffing verlenen voor de tweede vreemde taal. De vrijstelling is geen, recht het schoolbestuur beslist hierover.

De ontheffing voor de tweede vreemde taal kan verleend worden in een van de volgende gevallen:

- Leerling heeft officiële dyslexieverklaring.
- Leerling heeft een andere moedertaal dan Nederlands en is korter dan 5 jaar in Nederland.

Bij ontheffing volg je een ander vak uit het vrije deel van je profiel (bijlage 1).

Gemeenschappelijk deel

Landelijk is vastgesteld dat alle vwo-leerlingen de volgende vakken volgen: Nederlands, Engels, Maatschappijleer, Lichamelijke opvoeding en Cultureel Kunstzinnige Vorming (ckv).

Verder is het op onze school verplicht om het vak levensbeschouwing te volgen.

Profieldeel

De derde keuze die je maakt, is die voor je profieldeel. Je kunt kiezen uit vier profielen:

- Cultuur en Maatschappij (C&M)
- Economie en Maatschappij (E&M)
- Natuur en Gezondheid (N&G)
- Natuur en Techniek (N&T)

Grofweg zie je een verdeling tussen Maatschappij- en Natuurprofielen. De maatschappijprofielen zijn theoretisch en vragen analytische en sociale vaardigheden. De manier van leren is vaak uit het hoofd leren en veel begrijpend lezen. Bij de natuurprofielen is er meer sprake van begrijpen, toepassen en experimenteren.

Ieder profiel bevat een aantal vaste vakken en een aantal keuzevakken. Bij het kiezen van je profieldeel is het belangrijk om te kijken naar je interesses, talenten, capaciteiten én je vervolgstudie of vervolgrichting. In bijlage 2 kun je een overzicht vinden van de toelatingseisen die vervolgonderwijsinstellingen stellen aan leerlingen die willen uitstromen in het wo (wetenschappelijk onderwijs).

Vrije deel

Naast je profieldeel kies je nog één extra examenvak. Per profiel heeft de school vastgesteld uit welke vakken je kunt kiezen. De keuzemogelijkheden vind je terug op het profielkeuzeformulier.

Extra vak

Zoek je uitdaging? Dat kan! Wanneer je een extra vak wenst, overleg je dit dan met de decaan en de afdelingsleider. Na de overgangsvergadering hoor je of toestemming verleend wordt. Mocht je vragen hebben over het extra vak, dan kun je contact opnemen met decaan@vmle.nl

Dit is dus zeker niet verplicht! Een extra vak mag je alleen kiezen als je gemiddeld een 7.0 of hoger scoort. Een extra vak is alleen mogelijk wanneer de school hiervoor toestemming geeft.

Let op:

- Je overlegt, in het begin van het schooljaar, met de vakdocent(en) V4 van het extra vak of er plaats is in de klas. We kunnen niet garanderen dat je alle lessen van dit extra vak kunt volgen; zo kan het zijn dat je in je rooster op een lesuur twee vakken ziet staan.
- Je overlegt, in het begin van het schooljaar, met de vakdocent(en) V4 van het verplichte vak, of je lessen mag skippen om het extra vak te kunnen volgen.
- Je bent verplicht naar het extra vak te gaan als deze niet dubbel is ingeroosterd.
- Je bent in staat zelfstandig aan het extra vak te werken.
- Je bent verplicht alle toetsen van het extra vak te maken.
- Je volgt het extra vak tot aan het eindexamen.

Nieuwe vakken in de bovenbouw

In de bovenbouw heb je ook kiezen uit een aantal nieuwe vakken. Dit zijn: bedrijfseconomie, filosofie en de diverse soorten wiskunde. Hieronder in het kort de omschrijving van het vak:

Bedrijfseconomie / economie

Bedrijfseconomie kijkt naar de financiële kant van bedrijven en personen. Je leert hoe bedrijven hun geld beheren, financiële

overzichten opstellen en budgetteren. Het vak behandelt ook verschillende ondernemingsvormen en de basis van belastingen. Kortom, bedrijfseconomie helpt je de financiële wereld van bedrijven te begrijpen en legt een stevige basis voor toekomstige studies in economie of bedrijfskunde. Het grootste verschil met economie is dat economie kijkt vanuit het perspectief van een land of nog globaler, waar je bij bedrijfseconomie vanuit een bedrijf of één enkel persoon naar het vak kijkt. Voor een uitgebreidere uitleg kun je de video bekijken: [Het verschil tussen Algemene Economie \(AE\) en Bedrijfseconomie \(BE\) \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)

Filosofie

Filosofie biedt een unieke kans om fundamentele vragen te verkennen over het bestaan, kennis, waarden, rede, geest en taal.

- Je onderzoekt de werken van historische filosofen, leert kritisch denken en reflecteren op ervaringen.
- Je leert om complexe argumenten te ontleden, goed doordachte standpunten op te bouwen en filosofie toe te passen op de echte wereld.
- Je wordt voorbereid op wetenschappelijk onderwijs door analytische en communicatieve vaardigheden aan te scherpen.
- Je leert discussies voeren over moderne ethische dilemma's, wetenschappelijke vooruitgang en maatschappelijke uitdagingen.
- Het vak biedt verder ook een platform voor open dialoog.

Wiskunde

Het kiezen tussen de verschillende soorten wiskunde vinden leerlingen over het algemeen erg lastig. Wat je zou kunnen doen is in ieder geval eens in je wiskundeboek kijken per opgave of hoofdstuk welke soort wiskunde dit is. Vraag jezelf af of dit hoofdstuk je interesse heeft, je makkelijk afgaat of dat je het juist erg lastig vindt. Verder is het goed om te bedenken welke soort wiskunde het beste past bij de mogelijke studierichting die je op wilt. Ten slotte adviseren wij je om zeker ook te kijken naar het advies wat de vakdocent je geeft.

Wiskunde A

Wiskunde A legt de nadruk op algebra en functies. Dit vak is geschikt voor leerlingen die geïnteresseerd zijn in toepassingen van wiskunde in de sociale wetenschappen, economie en het maatschappelijke domein. Onderwerpen zoals statistiek (Big Data) ook met Excel, combinatoriek en kansberekening, differentiaalrekening, allerlei functies: exponentiële-, logaritmische functies en sinusoides komen uitgebreid aan bod.

Wiskunde B

Wiskunde B is meer gericht op abstracte wiskunde en exacte wetenschappen. Het omvat onderwerpen zoals analyse, meetkunde, goniometrie en differentiaal- en integraalrekening. Leerlingen die affiniteit hebben met natuurwetenschappen, technologie, engineering en wiskundige abstractie kiezen vaak voor wiskunde B.

Wiskunde C

Wiskunde C heeft veel overeenkomsten met wiskunde A met minder nadruk op de algebra. Je leert praktische wiskundige vaardigheden, zoals het analyseren van gegevens. Onderwerpen zoals statistiek (Big Data) ook met Excel, combinatoriek en kansrekening, vorm en ruimte (meetkunde) en logisch redeneren komen aan bod.

Wiskunde D

Wiskunde D is een verdiepend vak (een soort uitbreidingspakket) dat voortbouwt op wiskunde B en meer complexe onderwerpen behandelt, zoals complexe getallen, dynamische systemen, matrices, differentiaalvergelijkingen. Dit vak is bedoeld voor leerlingen met een sterke interesse in wiskunde en is vaak een aanvulling op het vakkenpakket voor wie een exacte studierichting wil volgen, zoals natuurkunde of wiskunde op universitair niveau. Je kunt alleen wiskunde D kiezen als je ook wiskunde B volgt. Het vak wiskunde D wordt pas aangeboden vanaf leerjaar 5.

Voor meer uitleg kun je de video bekijken op onze website <https://vanmaerlantlyceum.nl/leerlingen/begeleiding/decanaat/> of spreek je wiskundedocent aan.

Bestaande vakken in de bovenbouw

Aardrijkskunde

Als je in de bovenbouw aardrijkskunde kiest, ga je dieper in op onderwerpen die je misschien al een beetje kent. Je leert niet alleen wat er gebeurt op de aarde, maar vooral waarom en hoe dat invloed heeft op mensen en de omgeving. Een aantal belangrijke thema's komt uitgebreid aan bod:

- Klimaten: Je onderzoekt hoe verschillende klimaten ontstaan en hoe deze het landschap bepalen.
- Globalisering: Je leert hoe landen, bedrijven en mensen wereldwijd steeds meer met elkaar verbonden raken, en wat de gevolgen daarvan zijn.
- Opbouw- en afbraakprocessen van de aarde: Denk aan aardbevingen, vulkanen, platentektoniek en erosie. Je leert begrijpen waarom de aarde eruitziet zoals ze eruitziet.
- Nederland: Je bestudeert actuele vraagstukken over bijvoorbeeld wonen, verstedelijking en waterveiligheid in ons land.
- Zuid-Amerika (vwo)/ Brazilië (havo): Je gaat dieper in op de economische, sociale en natuurlijke kenmerken van dit werelddeel / land en de ontwikkelingen die daar spelen.

In de bovenbouw ligt de nadruk meer op verbanden leggen, toepassen en analyseren. Dit is anders dan in de onderbouw, waar je de antwoorden op vragen vaker direct in de leertekst kunt terugvinden. In de bovenbouw werk je bovendien vaker met (atlas)kaarten en met bronnen.

Biologie

De overstap naar de bovenbouw is een belangrijke stap. Twijfel je of biologie bij jou past? Hieronder lees je wat je kunt verwachten.

In vwo 4 ga je dieper op de leerstof in en wordt er meer zelfstandigheid van je verwacht. De hoeveelheid stof neemt toe en ook de manier van leren verandert.

Interesse in biologie is daarbij belangrijk. Ben je nieuwsgierig naar hoe organismen en het menselijk lichaam functioneren? Dan wordt leren niet alleen leuker, maar ook makkelijker. Biologie is bovendien een goede keuze als je het vak nodig hebt voor een vervolgopleiding. Goed begrijpend kunnen lezen is belangrijk. De lesmethode bevat veel informatie en je leert verbanden leggen, biologische begrippen begrijpen en toepassen. Tijdens de lessen begeleiden we je hierbij. Je leert onder andere effectief studeren, werken met de BINAS en kritisch omgaan met onderzoek en bronnen.

Practicum vormt een belangrijk onderdeel van het vak. Door zelf onderzoek uit te voeren en experimenten te doen, krijg je meer inzicht in de theorie. Daarnaast kun je deelnemen aan vrijwillige snijpractica, een goede voorbereiding op studies zoals geneeskunde en diergeneeskunde.

Heb je extra ondersteuning nodig? Dan kun je gebruikmaken van onze bijlessen. We helpen je graag, maar jouw eigen inzet blijft daarbij onmisbaar.

Heb je nog vragen over het vak of de overstap naar vwo 4? Loop dan gerust langs bij een van de bovenbouwdocenten.

Frans

In de bovenbouw komt de taal meer tot uiting. De focus ligt voornamelijk op de 4 vaardigheden: lezen, schrijven, spreken en luisteren. Om dit goed te kunnen doen is het belangrijk dat je een groot en breed scala aan vocabulaire (her)kent en dat je de belangrijkste grammatica begrijpt en kunt toepassen. Om beter te worden in die vaardigheden is het belangrijk dat we veel oefenen. Door veel te spreken in de les word je beter in spreekvaardigheid. Frans in de bovenbouw sluit dus goed aan op wat er in de onderbouw ook al geoefend wordt.

Geschiedenis

Geschiedenis helpt je de wereld van nu beter te begrijpen. Je onderzoekt hoe samenlevingen zijn ontstaan en veranderd en ontdekt waarom gebeurtenissen uit het verleden nog steeds invloed hebben op het heden.

In de bovenbouw bouw je voort op de tien tijdvakken uit de onderbouw. Je verdiept je in de belangrijkste ontwikkelingen uit de geschiedenis en leert verbanden leggen tussen gebeurtenissen. Daarbij gaat het niet alleen om feiten, maar vooral om het begrijpen en verklaren van historische ontwikkelingen.

Tijdens de lessen analyseer je bronnen, vergelijk je verschillende perspectieven en ontwikkel je je historische denkvaardigheden. Je werkt met leidende vragen en uitdagende opdrachten, zoals het project familiegeschiedenis (havo en vwo) en in vwo daarnaast een project over de heksenvervolgingen.

Geschiedenis leert je kritisch denken, onderzoeken en actuele vraagstukken in een breder perspectief te plaatsen.

Grieks en Latijn

Heb je in de onderbouw Latijn en/of Grieks gevolgd? Dan kun je deze vakken in de bovenbouw voortzetten. Je bouwt voort op de grammatica en woordenschat die je al hebt geleerd en gaat vooral originele Griekse en Latijnse teksten lezen.

Je leert niet alleen vertalen, maar verdiept je ook in geschiedenis, mythologie, filosofie, kunst en cultuur van de oudheid. Daarnaast ontdek je hoe schrijvers elkaar inspireerden en waarom klassieke teksten nog steeds actueel zijn.

Klas 4 staat in het teken van het afronden van de grammatica en het lezen van de eerste originele teksten, zoals verhalen van Julius Caesar en Trimalchio (Latijn) of Daphnis en Chloë en Griekse fabels.

In klas 5 lees je bekende werken van onder andere Homeros, Ovidius, Vergilius, Seneca, Cicero en Herodotus. Je ontwikkelt je vertaalsnelheid en leert literaire teksten analyseren. Ook besteed je aandacht aan de

kunst, architectuur en blijvende invloed van de Griekse en Romeinse cultuur.

In klas 6 bereid je je voor op het centraal examen, dat bestaat uit vertalen en tekstinterpretatie.

Latijn en Grieks zijn vakken voor leerlingen die graag met taal puzzelen, geïnteresseerd zijn in geschiedenis en cultuur en willen ontdekken waarom de klassieken na duizenden jaren nog altijd relevant zijn.

Muziek

Muziek in de bovenbouw bestaat uit verschillende onderdelen. Zo zingen en spelen we muziek uit alle stijlen en genres in groepjes maar ook met de hele klas. Zowel binnen de lessen als daarbuiten, op de VML-talent avonden, de VML-finals en soms nog vaker. Je hoeft geen instrument te beheersen, maar wel de wens hebben om het te leren. Daarnaast leer je over de muziekgeschiedenis, muziektheorie en muziekinstrumenten. Deze worden in de lessen gekoppeld aan luistervaardigheden, gehoortraining en praktijkopdrachten. Aansluitend op de lessen bezoeken we ook ieder jaar met de klas een concert. Deze onderdelen worden allemaal getoetst in het schoolexamen waarbij de verdeling ongeveer 50% praktijk en 50% theorie is. Hierna volgt een Centraal examen dat bestaat uit een luistertoets

Natuurkunde

Naast een aantal nieuwe onderwerpen komen bij natuurkunde in de bovenbouw veel onderwerpen uit de onderbouw terug: beweging, krachten, elektriciteit, licht, energie. Deze onderwerpen worden wel veel diepgaander behandeld. Door met natuurkunde bezig te zijn leer je niet alleen natuurkundige kennis, maar ook andere dingen waar je ook iets aan hebt bij andere vakken of later in je leven:

- Je leert op een systematische manier problemen aan te pakken.
- Je leert hoe je intuïtie soms fouten maakt en hoe je dit kunt herkennen en corrigeren. Je leert je eigen ideeën kritisch te bekijken en zo nodig bij te stellen op basis van nieuwe informatie.

Natuurkunde in de bovenbouw is een stuk moeilijker dan in de onderbouw. Maar dit betekent niet automatisch dat als je natuurkunde in de onderbouw al best moeilijk vindt het in de bovenbouw te moeilijk voor je is. Voorwaarde is wel dat je een goede werkhouding en doorzettingsvermogen hebt. En dit geldt voor iedereen: ook als je in de onderbouw heel weinig hoeft te doen om een goed cijfer te halen zul je in de bovenbouw echt aan de slag moeten.

Scheikunde

Scheikunde gaat over stoffen: waaruit ze zijn opgebouwd, welke eigenschappen ze hebben en hoe ze kunnen veranderen in andere stoffen. Je leert hoe processen op molecuul- en atoomniveau werken en ontdekt hoe scheikunde een belangrijke rol speelt in het dagelijks leven, bijvoorbeeld in voeding, medicijnen, duurzaamheid en techniek.

Omdat scheikunde pas vanaf klas 3 wordt gegeven, heb je nog maar kort kennismemaakt met het vak. Bij het maken van je profielkeuze kunnen de volgende kenmerken je helpen:

- Theorie en practica vormen samen de basis van het vak.
- Je werkt veel met atomen, moleculen en chemische reacties. Een goed voorstellingsvermogen helpt daarbij.
- Scheikunde is een vak waarbij onderwerpen op elkaar voortbouwen. Het is daarom belangrijk dat je de lesstof gedurende het schooljaar goed bijhoudt.

Vanaf de vierde klas werk je met een scheikunde methode, aangevuld met digitaal oefenmateriaal via Magister.learn. Na een klassikale uitleg ga je zelfstandig aan de slag met opdrachten uit het boek en online oefenmateriaal. Regelmatig controleer je met formatieve opdrachten of je de stof voldoende beheerst, waarna je toewerkt naar een toets.

In de vierde klas komen onder andere de volgende onderwerpen aan bod: atoombouw, chemische binding, zouten, koolstofchemie, energie-effecten, reactiesnelheid en chemisch evenwicht. Een deel van deze onderwerpen heb je in klas 3 al leren kennen, maar in de bovenbouw ga je hier veel dieper op in.

Scheikunde is een goede keuze voor leerlingen die nieuwsgierig zijn naar hoe stoffen en processen werken en die een studie of beroep overwegen in bijvoorbeeld de gezondheidszorg, techniek, natuurwetenschappen of het laboratorium. Scheikunde is onmisbaar voor veel vervolgonopleidingen in de gezondheidszorg, techniek en natuurwetenschappen.

Spaans

In de bovenbouw ga je met Spaans een stap verder: je bouwt niet alleen verder op wat je al hebt geleerd, maar je gaat het ook écht begrijpen en gebruiken. Je breidt je kennis uit én duikt dieper in de taal.

Je leert Spaans steeds beter toepassen in de praktijk. Tijdens de lessen werk je actief aan:

- spreken (durven praten!)
- luisteren (video, muziek, gesprekken)
- lezen (van korte teksten tot echte verhalen)
- schrijven (je eigen mening, berichten, en meer)

Daarnaast ontdek je de rijke Spaanse en Latijns-Amerikaanse cultuur. Ook maak je kennis met literatuur. Spaans is een wereldtaal die je goed kunt gebruiken tijdens je studie, op reis en later in je werk.

Tekenen

Ben jij graag creatief bezig en vind je het leuk om je ideeën zichtbaar te maken? Dan is tekenen in de bovenbouw misschien iets voor jou. Je ontdekt verschillende materialen en technieken, maakt zowel vrije als uitdagende opdrachten en leert kijken naar kunst, vormgeving en de wereld om je heen. Daarnaast krijg je kunstbeschouwing en kunstgeschiedenis, waardoor je kunst beter leert begrijpen en ontdekt hoe kunstenaars en ontwerpers door de tijd heen ideeën hebben verbeeld. Zo ontwikkel je niet alleen je creatieve vaardigheden, maar ook je eigen stijl en leer je hoe je jouw ideeën kunt vertalen in een krachtig beeld.

Advies vakdocent

Door middel van de adviezen geven de docenten, voor de definitieve profielkeuze, een inschatting op basis van je huidige inzet hoe groot de kans is op een voldoende voor hun vak in de bovenbouw.

In het algemeen is wisselen van vak en/of profiel in de bovenbouw niet mogelijk. Als je het advies van de vakdocent negeert – oftewel een vak en/of profiel kiest tegen het advies in – bestaat de kans dat je het vak niet succesvol afrondt en daardoor vastloopt.

Daarom is het verstandig om het advies van je vakdocent serieus mee te nemen in je keuze. Dit vergroot je kans op succes en helpt voorkomen dat je later onnodig beperkt wordt in je mogelijkheden of zelfs een jaar moet doubleren om van profiel en/of vak te wisselen.

Schoolexamen (SE) en Centraal Examen (CE)

Het examen vwo bestaat uit twee onderdelen: een Schoolexamen deel (SE) en een landelijk deel Centraal Eindexamen CE). Niet alle onderdelen vinden in het eindexamenjaar plaats. Sommige toetsen die meetellen voor je examen maak je al in vwo 5. Wil je alle regels weten over de examens? Dan wil ik je verwijzen naar het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA).

Voor de meeste vakken maak je het welbekende Centraal Eindexamen (CE). Voor sommige vakken hoeft dit niet en sluit je het af met een Schoolexamen (SE).

Het examendossier bestaat uit een aantal onderdelen:

- Het combinatiecijfer voor de vakken: maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming, profielwerkstuk en levensbeschouwing. De cijfers voor deze vakken worden eerst afgerond en daarna gemiddeld.
- Een voldoende voor lichamelijk opvoeding.
- Afsluiting van een vak met een Schoolexamen of Centraal Examen.

In dit overzicht zie je voor welke vakken je een SE maakt of dat er ook een CE is. Wanneer je in je profiel een vak kiest zonder CE, betekent dit dat je bij je eindexamen 1 toets minder maakt.

Vakken	Schoolexamen	Centraal Examen
Nederlands	X	X
Engels	X	X
Frans	X	X
Duits	X	X
Spaans	X	X
Geschiedenis	X	X
Aardrijkskunde	X	X
Economie	X	X
Bedrijfseconomie	X	X
Wiskunde A	X	X
Wiskunde B	X	X
Wiskunde C	X	X
Wiskunde D	X	Geen
Scheikunde	X	X
Biologie	X	X
Natuurkunde	X	X
Tekenen	X	X
Muziek	X	X
Filosofie	X	X
Culturele en kunstzinnige vorming	X	Geen
Levensbeschouwing	X	Geen
Maatschappijleer	X	Geen
Profielwerkstuk	X	Geen

Doorstroomopties

Na het behalen van je vwo-diploma sta je voor de volgende keuze: je vervolgkeuze.

Na het vwo zijn er een aantal doorstroomopties:

- mbo-niveau 4
- hbo
- wo

Deze staan in bijlage 3 schematisch weergegeven.

Mbo-niveau 4

Met het overgangsbewijs van vwo 3 naar vwo 4 ben je toelaatbaar op het mbo. Ook met een vmbo-t diploma, havodiploma of vwo-diploma ben je toelaatbaar. Het mbo is passend voor leerlingen die graag praktisch leren. Op het mbo is er ook soms in februari een startmoment mogelijk. Voor alle mbo-studies kijk je op: www.kiesmbo.nl

Hbo

Het hoger beroepsonderwijs. Dit is de route die ontworpen is als vervolgstap voor havisten. Echter wordt dit ook regelmatig gekozen door vwo-leerlingen. Het hbo is praktischer en leidt op tot een (of meerdere) beroep(en). Op het hbo haal je twee diploma's: een propedeusediploma en een bachelorsdiploma.

Wanneer je in je eerste jaar alle studiepunten binnenhaalt en je propedeusediploma daarmee behaalt, geeft deze route toegang tot diverse universiteiten. Let op: dit is niet bij elke universiteit het geval, dus het is goed om te checken of dit ook geldt voor de studie die jij op het oog hebt.

Je behaalt eerst een bachelor. Daarna kun je eventueel nog een master volgen. Je hóéft natuurlijk niet door te studeren en kunt na je hbo ook starten met werken.

Wo

Wetenschappelijk onderwijs. Dit is de route die ontworpen is voor leerlingen die door willen studeren na het vwo. In eerste instantie word je daarbij opgeleid tot wetenschapper, tot onderzoeker.

Soms is er op een wo (en heel soms op het hbo) sprake van een NF-studie. Dit staat voor Numerus Fixus wat letterlijk ‘beperkte plaatsen’ betekent. Deze studie selecteert zelf een maximaal aantal leerlingen. Dit kan zijn aan de hand van cijfers (uit 5 vwo), een motivatiebrief, een kennistoets, psychologische of fysieke testen. Universiteiten mogen dit zelf invullen. Deze studies zijn niet ingewikkelder, maar er wordt een maximaal aantal eerstejaars toegelaten.

Naast de NF-studies hebben ook alle andere studies toelatingseisen. Deze kunnen ieder jaar worden aangepast. De huidige eisen kun je vinden in bijlage 2. Daarin staat aangegeven of jij met jouw profiel tot studies wordt toegelaten

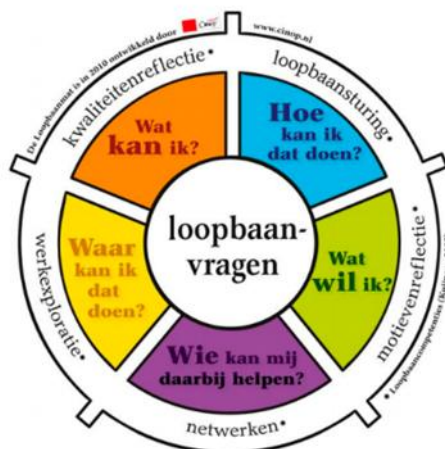
Profielkeuze lessen

Het doel van de profiellessen is dat leerlingen een goed onderbouwde profielkeuze maken.

Het profielkeuze proces bestaat uit 5 fasen.

- Signaleren
- Oriënteren
- Verkennen
- Verdiepen
- Knoop doorhakken.

Per fase bevat het werkboek van de leerling opdrachten die zij onder begeleiding van de mentor maken. Deze opdrachten zijn gebaseerd op de loopbaancompetenties van Marinka Kuijpers, die in de figuur worden weergegeven op de volgende pagina.

Deze loopbaancompetenties helpen leerlingen om bewust na te denken over hun talenten, interesses en mogelijkheden. Ze leren bijvoorbeeld om zichzelf beter te kennen (reflectie), om te ontdekken welke beroepen en opleidingen bij hen passen (werkexploratie) en om hun eigen keuzes te motiveren (loopbaansturing). Ook het aangaan van contacten en het benutten van hulpbronnen (netwerken) en het omzetten van ideeën in concrete stappen (praktijkervaring) komen aan bod.

Op deze manier krijgen leerlingen stap voor stap meer grip op hun toekomst. Het profielkeuzeproces is niet alleen bedoeld om een keuze te maken voor een profiel, maar ook om vaardigheden te ontwikkelen die ze nodig hebben voor hun verdere schoolloopbaan en later op de arbeidsmarkt. Zo wordt de profielkeuze een waardevol en leerzaam traject, waarbij leerlingen eigenaar zijn van hun eigen ontwikkeling.

Contact

Mocht je naar aanleiding van dit boekje nog vragen hebben? Of kom je er niet uit en wil je graag met de decaan in gesprek? Neem dan contact met mij op via: decaan@vmle.nl of loop binnen bij kantoor 1.36

Bijlage 1: Profielkeuzeformulier

Profielkeuze overzicht vwo

Kies voor atheneum of gymnasium:

- ☐ atheneum → kies een 2e moderne vreemde taal: ☐ Frans ☐ Duits ☐ Spaans ☐ Dyslexie of NT2 (kies een tweede vrij vak)
- ☐ gymnasium → kies een klassieke taal: ☐ Latijn ☐ Grieks

Gemeenschappelijke vakken:

Elke leerling heeft de volgende gemeenschappelijke vakken: **ne, en, ma, lo, ckv en lv**

Maak hieronder een keuze voor één van de profielen en ga verticaal verder met kiezen:

Cultuur & Maatschappij ☐ C&M geschiedenis	Economie & Maatschappij ☐ E&M geschiedenis economie	Natuur & Gezondheid ☐ N&G biologie scheikunde	Natuur & Techniek ☐ N&T wiskunde b natuurkunde scheikunde
kies één soort wiskunde ☐ wiskunde c ☐ wiskunde a	kies één soort wiskunde ☐ wiskunde a ☐ wiskunde b	kies één soort wiskunde ☐ wiskunde a ☐ wiskunde b	
kies één profielvak ☐ aardrijkskunde ☐ economie	kies één profielvak ☐ Frans ☐ Duits ☐ Spaans ☐ aardrijkskunde ☐ bedrijfseconomie	kies één profielvak ☐ natuurkunde ☐ aardrijkskunde	kies één profielvak ☐ wiskunde d ☐ biologie
kies nog één profielvak ☐ Frans ☐ Duits ☐ Spaans			
kies één vrij vak ☐ filosofie ☐ muziek ☐ tekenen	kies één vrij vak ☐ bedrijfseconomie ☐ filosofie ☐ muziek ☐ tekenen	kies één vrij vak ☐ bedrijfseconomie ☐ economie ☐ filosofie ☐ muziek ☐ tekenen	kies één vrij vak ☐ bedrijfseconomie ☐ economie ☐ filosofie ☐ wiskunde d ☐ muziek ☐ tekenen

Kies eventueel (een) extra vak(ken):

Ik overweeg als extra vak(ken) op te nemen: _____

De rapportvergadering besluit of je deze vakken ook daadwerkelijk mag volgen.

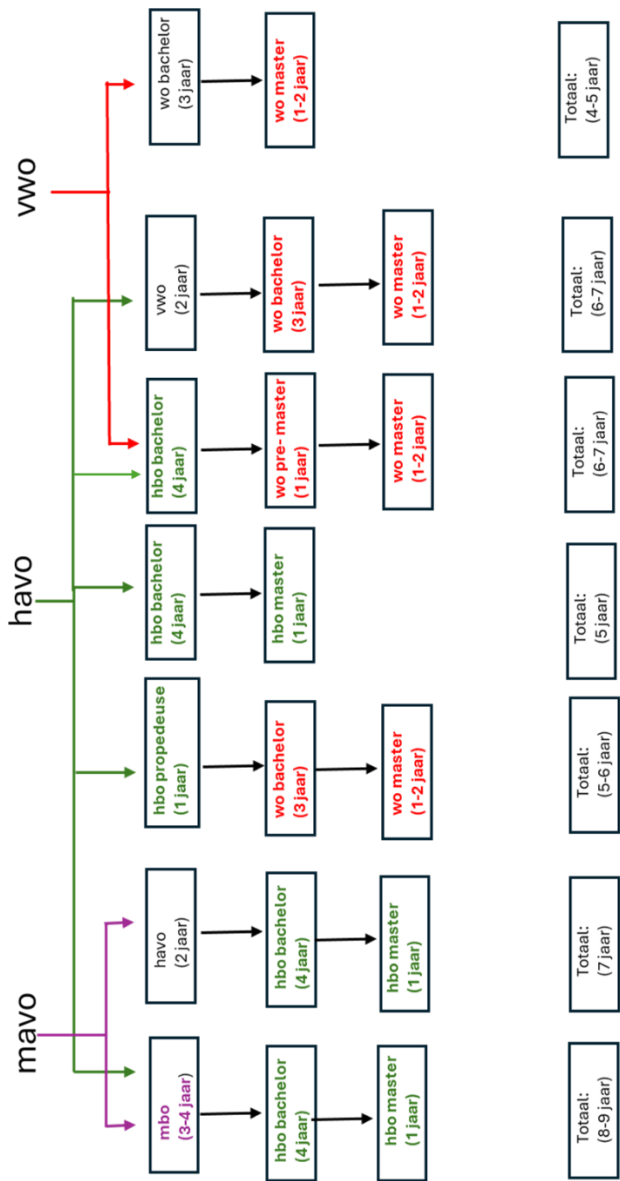
Extra vakken worden niet ingeroosterd.

Bijlage 2: Toelatingseisen vervolgoopleidingen

opleidingseis	hbo				vwo			
	cm	em	ng	nt	cm	em	ng	nt
aarde en milieu	wis a/b	sk			wis a/b	ak/bio	na	bio
	sk+wis a/b	bio			ak/bio +wis a/b	na +sk+wis a/b	na +wis b	bio/ak
	ec + wis a/b				na +sk+wis a/b	na+wis a/b		
	bio +wis a/b				na+wis a/b	na		
					bio+ec+ wis a/b	na/sk/ak/bio		
economie en bedrijf	be/ec+wis a/b	2e taal	2e taal	2e taal	wisb	wisb	wisb	
	wis a/b		be/ec	be/ec	wis a/b			
	be/ec							
exact en informatica	wis b	wis b	na		wis a/b	wis b	wis b	
	wis a/b	na +wis b			wis b	na	na +wis b	
	na/wis a/b	na +sk			na+sk+wis b	na +wis b	na	
	sk+wis a/b				na	na +sk		
					na +wis a/b	na+sk+wis b		
gedrag en maatschappij	wis a/b				wis a/b	wis b	na	bio
gezondheid	wis a/b	bio/sk		bio	wis a/b	wis a/b	na	bio
	bio of sk +wis a/b				sk+na/bio+wis a/b	na+sk+bio+wis b	na +wis b	
					na+sk+ wis a/b	na+sk		
					bio/sk+wis a/b	bio+sk		
interdisciplinair					wis a/b	na/sk	na +wis b	
					sk+na +wis b	na /sk/bio		
					bio/ec+wis a/b	na+sk+ wis b		
kunst en cultuur								
onderwijs/opvoeding	ec/be	bio	ec/be	ec/be				
	bio	wis b	wis b	du/fr				
	du/fr	du/fr	du/fr					
	wis/b							
	nat +wis a/b							
recht en bestuur								
taal en communicatie		2e taal	2e taal	2e taal	la/gr	la/gr	la/gr	la/gr
techniek	na+wis a/b	wis b	na		na+wis b	na+sk+wis b	na +wis b	bio
	wis a/b	na+wis b	na+wis b		na+sk+ wis b	na+wis b		
	sk+wis a/b	na			wis b	sk +bio+wis a/b	wis b	
					na/bio+sk+wis b	wis b		

Voor alle toelatingseisen kunt u kijken op [Van Profiel naar Studie - Studiekeuze123](#). Kies dan: Niveau (havo/vwo) – hbo/wo – voltijd- alle studierichtingen.

Bijlage 3: Onderwijsroutes

Bijlage 4: Handige websites en begrippen

Algemeen:

- www.keuzegids.nl
- <https://naardejuisteplek.nl/>

Tussenjaar:

- <https://go-europe.nl/>
- <https://www.tussenjaarkenniscentrum.nl/>
- <https://breekjaar.nl/>
- <https://www.wilweg.nl/>
- <https://www.buitenlandbeurs.nl/nl>
- <https://www.travelactive.nl/>

HBO/VO:

- <https://www.studiekeuze123.nl/> (Voor informatie over studies)
- [Van Profiel naar Studie - Studiekeuze123](#) (Voor aansluiting van profielen op studies)

MBO:

- <https://www.mbostart.nl/>
- <https://www.kiesmbo.nl/>

Bijlage 5: Begrippenlijst

LOB = Loopbaan oriëntatie en begeleiding

mbo = middelbaar beroepsonderwijs

hbo = hoger beroepsonderwijs

wo = wetenschappelijk onderwijs (universiteit)

NF = numerus fixus (beperkte plaatsen)

C&M = cultuur en maatschappij

E&M = economie en maatschappij

N&G = natuur en gezondheid

N&T = natuur en techniek